

Ooproep tot medewerking aan het broed- en trekvogelonderzoek 1979

Regenwulp: A. J. van Dijk, Ootmaandijk 1, 7975 PR Uffelte, 05215-331.

Na 1979 wordt het onderzoek naar het voorkomen van de Regenwulp in Nederland afgesloten, mede omdat de onderzoekingen van SOVON dit grotendeels gaan overnemen. De tellingen op de slaappleaatsen worden na 1979 op beperkte schaal voortgezet.

Gevraagd worden: waarnemingen met vermelding van datum, plaats, tijd, gedrag, bijzonderheden vanaf 1965 en belangwekkende uit de periode vóór 1965. Algemene opmerkingen over jaarlijkse verschillen in doortrek, periode van doortrek, getalssterkte en gebruik van slaappleaatsen.

Gegevens over slaappleaatsen liefst direct doorgeven. Data voor slaappleaatsstellingen zijn 13, 20, 27, 30 april, 4 en 11 mei (steeds 's avonds tellen of in de morgen daaropvolgend).

Grote Gele Kwikstaart en IJsvogel: Gegevens uit Zeeland, Noord- en Zuid-Holland en Utrecht: P. L. Meininger, Grevelingenstraat 127, 4335 XE Middelburg.

Overige gebieden: R. Kwak en T. Heijnen, J. Sluijtersweg 26, 5645 JD Eindhoven.

Gevraagd: gegevens over verspreiding en biotoopkeus tijdens het broedseizoen. Hiervoor zijn enquêteformulieren verkrijgbaar bij bovenstaande adressen. Waarnemingen van de IJsvogel uit de rest van het jaar tot en met juni 1978 en alle waarnemingen van de Grote Gele Kwikstaart.

Zie voor het creëren van kunstmatige nestgelegenheid voor de IJsvogel Het Vogeljaar 24(4): 204-208.

Grauwe Gors: R. Meijer, woonark 'Aythya', Rivierdijk 2a, 3361 AP Sliedrecht.

Gevraagd worden gegevens over aantallen territoria, vooral als deze voor meerdere jaren bekend zijn, nieuwe en verlaten broedgebieden. Voorts zijn gegevens over trek en overwintering van belang.

Degenen die mee willen werken aan een oecologisch onderzoek worden verzocht hiervoor formulieren aan te vragen.

● Namens de bewerkers: B. Loos jr., Minervaplein 6, 3581 XN Utrecht.

Verslag broed- en trekvogelonderzoek 1978

Regenwulp: In 1978 is met het waarnemen van foeragerende en van slaappleaatsen gebruikmakende Regenwulpen een duidelijke vooruitgang geboekt. Waren in 1976 22 slaappleaatsen bekend, in 1977 waren dit er 34 en in 1978 62. Vooral in Midden- en Oost-Friesland, de Kop van Overijssel en in Midden-Brabant zijn verschillende slaappleaatsen ontdekt, sommige met aantallen van 1000 tot 4.500 ex. Overigens werden gedurende de doortrek in het voorjaar geen opvallend grote aantallen geteld. Het maximaal getelde aantal van 30.000 dit voorjaar, was hoger dan de opgaven van 1976 en 1977 (beide ongeveer 23.000 ex.). In de zomer werden op de slaappleaatsen in Noordoost-Nederland maximaal 8.500 ex. geteld.

De doortrek zette vroeg in (begin maart) en bereikte het hoogtepunt in de periode van 20 april tot 4 mei. In de eerste week van mei werd soms massale wegtrek waargenomen in Noord-Nederland.

In juli en augustus werd geregeld trek waargenomen. De aantallen op de slaappleaatsen bereikten hun hoogtepunt in de tweede helft van juli. Toch bleven tot ver in september enkele vogels aanwezig.

Een grote concentratie trekkers werd gezien in oostelijk Zuid-Beveland, waar op 19 augustus naar schatting 2.500 ex. in verscheidene groepen overtrokken.

Het onderzoek naar de verspreiding van de Regenwulp en het tellen van de slaappleaatsen kan tot in lengte van jaren worden voortgezet. Toch is dit, mede gezien het feit dat het doel van het onderzoek grotendeels is bereikt, niet in alle opzichten zinvol. Uiteraard zullen er jaarlijks nieuwe feiten aan het licht komen. Maar of deze bevindingen van grote invloed zijn op het nu bekende algemene beeld is zeer de vraag.

Daarom is 1979 het laatste jaar dat de Regenwulp wordt opgenomen in het onderzoeksprogramma.

Met het door SOVON opgezette onderzoek naar winter- en trekvogels zal de verspreiding van de Regenwulp, weliswaar op een iets andere wijze, blijvend worden onderzocht.

Het onderzoek naar de getalssterkte, dat vrijwel geheel gekoppeld is aan het organiseren van tellingen op slaappleaatsen, zal op beperkte schaal worden voortgezet. Voorgesteld wordt alleen de grote slaappleaatsen — met meer dan 500 à 1.000 ex. — te blijven tellen om daarmee een controle te kunnen uitoefenen op het aantal doortrekkers en de wisselingen in het aantal. Dit onderzoek zal zich voornamelijk richten op de trek in het voorjaar.

IJsvogel en Grote Gele Kwikstaart: In het komend jaar zal worden getracht de verzamelde gegevens te bewerken en te bundelen in een tweetal rapporten één voor de IJsvogel en één voor de Grote Gele Kwikstaart.

Bovendien zullen enkele artikelen worden gepubliceerd in landelijke tijdschriften.

Bij het verzamelen van nieuwe gegevens wordt de nadruk gelegd op broedgevallen, vooral om een inzicht te krijgen in de populatie-dynamiek. Het creëren van kunstmatige nestgelegenheden en andere beschermingsmaatregelen zal worden gestimuleerd.

Grauwe Gors: Het onderzoek is in 1978 letterlijk in het water gevallen. De uiterwaarden van de grote rivieren, het belangrijkste vaste onderzoekterrein, overstromde namelijk toen nog slechts een klein gedeelte was geïnventariseerd. Als gevolg hiervan kon hier slechts weinig aanvullend materiaal worden verzameld.

Het afgelopen seizoen bleek in aanzet een goed seizoen te zijn voor de Grauwe Gors. In de meeste onderzoekte gebieden was het aantal territoria wat hoger dan gemiddeld. Het is overigens nog allerm minst duidelijk welke factoren hiervoor verantwoordelijk zijn.

Het ligt in de bedoeling het onderzoek voort te zetten, waarbij nog minder dan reeds het geval was naar de verspreiding zal worden gekeken. Deze is mede door het SOVON-onderzoek thans goed bekend.

De veranderingen daarin, positief in Zuidwest-Nederland en veelal negatief elders, blijven echter van groot belang.

Het zwaartepunt van het onderzoek zal blijven liggen op demografie, oecologie en het gedrag van de Grauwe Gors.

Medewerking Zweedse Atlas-broedvogelproject

Nederland is klaar met het Atlas-broedvogelproject, maar Zweden heeft nog 3 jaar en veel werk voor de boeg. Vooral in het binnenland moet nog veel worden gedaan. Gebrek aan mankracht is het grootste probleem in dit dunbevolkte land. Dit heeft geleid tot het idee om ervaren buitenlandse vogelkenners uit te nodigen tot het leveren van een bijdrage aan de Zweedse én de Europese Atlas. Het inventarisatieseizoen in Zweden is van eind april tot begin juli in het zuiden en van eind mei tot eind juli in het noorden. Men inventariseert 5 km bij 5 km blokken, alléén op soorten met behulp van een codering (0-20). Inventarisatietijd per blok is minimaal 30 uren.

Hulp verwachten wij, deels van Nederlanders die toch al van plan waren naar Zweden met vakantie te gaan, deels van mensen die mee willen doen aan speciale 'inventarisatie-expedities'.

De eerste categorie zal na opgave van reisdoel en reistijd voorzien kunnen worden van informatie over legde atlasblokken, methodiek en contactpersonen van de streek. Informatie over 'nuttige' reisdoelen kan ook verstrekt worden. Daarna kan hij/zij op eigen gelegenheid een inventarisatie uitvoeren.

De tweede categorie willen wij de mogelijkheid bieden deel te nemen aan de inventarisatie in meer georganiseerde vorm. Daarbij denken wij in de eerste plaats onze aandacht te richten op een gebied in het noorden, ten westen van Umeå (taiga met moerassen, meren en rivieren) en een gebied in westelijk Midden-Zweden, tussen Karlstad en de Noorse grens (overgang cultuur-landschap naar taiga met veel meren). Deze gebieden zijn speciaal belangrijk als grensgebied voor vele soorten.

Wij willen dan zorgen voor onderdak, extra transportmiddelen, kaarten en dergelijke. Er

zullen over de Zweedse natuur en cultuur lezingen worden gehouden. De bedoeling is dat iedereen die wat langer blijft een tijd in elk van de gebieden door kan brengen (variatie!). Een eigen auto is zeer gewenst in verband met de grote afstanden. Minimum deelnametijd is twee weken in verband met inwerken. De mogelijkheden tot het verstrekken van reiskostenvergoeding en dergelijke worden onderzocht. Hoe langer men blijft hoe beter, ook wat betreft vergoedingen. Iedereen die een leuke en nuttige vogelvacantie in Zweden wil houden wordt verzocht zo spoedig mogelijk contact op te nemen.

● Adjan de Jong, Annagränd 3, 91024 Obbola, Zweden.

Vogelwaarnemingen in Algerije

De Algerijnse ornithologie, beroemd geworden door zijn nieuw ontdekte boomkleversoort (zie 'Het Vogeljaar' 25(1): 39) is niettemin nog zeer slecht bestudeerd. Sinds de jaren zestig (Mayand & Hein De Balzac, Hùe & Etchecopar) is geen enkel omvattend onderzoek gedaan, terwijl bovendien de gegevens over Algerije, vergeleken met die van Tunesië en Marokko, betrekkelijk schaars waren. Om deze redenen heeft een groep ornithologen in Algerije het op zich genomen de gegevens over de Algerijnse vogels bij te werken. Om dit te bereiken zou het bijzonder nuttig zijn waarnemingen van ornithologen, die sinds de jaren zestig — zelfs voor korte tijd — in Algerije verbleven, hierin te verwerken. Deze gegevens betreffen ook de 'gewone' Europese (bijvoorbeeld de Kauw, zeer zeldzaam, of de Ekster) of Noordafrikaanse (bijvoorbeeld de Scharrelaar) soorten. In het bijzonder zijn waarnemingen uit het zuiden (met inbegrip van de Hautes Plateau en de oases) van het grootste belang.

Alle waarnemingen of verzoeken om verdere inlichtingen te richten aan: Frederic Mahler, USTA, Instituut de Biologie, Boite Postale 9, Dar El Beida, Algerije.